

NOTAT

Miljøministeriet
Departementet

Bæredygtigt Miljø og Produktion

J.nr. 2021 - 963

Ref. MALIH, BRK

Den 24. januar 2022

Høringsnotat vedr. høring af lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse (Bemyndigelse til fastsættelse af regler om kommunalbestyrelsens adgang til at vedtage forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af visse fyringsanlæg i visse områder)

Et udkast til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse har været i høring i perioden fra den 3. november til den 8. december 2021.

Der er modtaget 12 høringssvar fra:

- Astma-Allergi Danmark
- Dansk Ejendomsmæglerforening (DE)
- Dansk Fjernvarme
- Foreningen af Danske Leverandører af Pejse og Brændeovne (DAPO)
- Green Transition Denmark, Rådet for Grøn Omstilling (RGO)
- Kommunernes Landsforening (KL)
- Kræftens Bekæmpelse
- Københavns kommune
- Landsforeningen til Oplysning om Brænderøgsforurening (LOB)
- Mariagerfjord kommune
- Odense kommune
- Skorstensfejerlauget

Følgende 3 høringssvar havde ingen bemærkninger:

- Centralorganisationernes Fællesudvalg
- Dansk Arbejdsgiverforening
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører

Ud over de ændringer af lovforslaget, som høringen har givet anledning til, er der foretaget lovtekniske rettelser af lovforslaget. Der kan komme yderligere tilretninger som følge af Justitsministeriets lovtekniske bemærkninger.

Samtlige hørings svar er vedlagt i deres fulde længde og er ligeledes lagt på høringsportalen. Miljøministeriet skal indledningsvist takke alle høringsparter for deres hørings svar.

Høringsnotatet er opdelt i følgende afsnit, foretaget med afsæt i forslag og overvejelser fra høringsparterne:

1. Sammenspil mellem den nye kommunale ordning og den eksisterende ejerskifteordning
2. Administration og håndhævelse af ordningen
3. Valg af alderskrav for omfattede anlæg
4. Prøvningsattester
5. Geografisk områdeafgrænsning
6. Frist for udskiftning/nedlæggelse af fyringsanlæg
7. Undtagelser fra ordningen
8. Ordningens økonomiske konsekvenser
9. Korrekt brændefyring – informationsindsats, kurser m.v.
10. Nye skrotnings- og tilskudsordninger
11. Partikelfiltre til fyringsanlæg
12. Forslag om fyringsbegrænsninger og forbud mod nye fyringsanlæg
13. Ønske om mere fokus på helbredseffekter af luftforurening, herunder dioxin fra brændefyring
14. Miljøvurdering
15. Straf
16. Evaluering af ordningen
17. Klimaeffekter, udledning af black carbon (sod)
18. Overensstemmelse med mål om "zero-pollution" og risiko for øget forurening

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne hørings svar blive gennemgået efterfulgt af Miljøministeriets bemærkninger i *kursiv* for hvert emne. For detaljerede oplysninger om hørings svarenes indhold henvises der til de fremsendte hørings svar, som kan ses på Høringsportalen i deres fulde længde.

Ad 1: Sammenspil mellem den nye kommunal ordning og den eksisterende ejerskifteordning

DE mener, at det er en ulempe, såfremt der ikke hersker de samme regler for fyringsanlæg overalt i landet og foreslår, at ejerskifteordningen er tilstrækkelig til at varetage de ønskede miljømæssige mål.

KL foreslår, at udvide den eksisterende ejerskifteordning i stedet for at indføre den foreslåede ordning.

Miljøministeriets svar:

Luftforurening fra brændeovne er et alvorligt problem. Derfor har regeringen også foretaget flere indsatser, der har til formål at forbedre luftkvaliteten, særligt i byområder. Senest med den foreslåede ordning, der er et led i udmøntningen af regeringens aftale af 14. september 2021 med Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre og Enhedslisten om ”Miljøinitiativer i grønne byer og en hovedstad i udvikling”. Ifølge aftalen skal der bl.a. gives mulighed for, at kommunerne kan vælge at forbyde ældre brændeovne i områder med fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning.

Lovforslaget supplerer ejerskifteordningen, der blev indført ved lov nr. 1905 af 11. december 2020 om ændring af miljøbeskyttelsesloven. Ejerskifteordningen udgør et landsdækkende initiativ, der indebærer en pligt til at udskifte eller nedlægge brændeovne og pejseindsatse produceret før 2003 ved ejerskifte af fast ejendom.

Den foreslåede ordning giver kommunerne mulighed for en lokal indsats, da Miljøministeriet finder, at en del af opgaven med at forbedre luftkvaliteten i byområder, med fordel kan løses i kommunalt regi. Lovforslaget er derfor en frivillig tilvalgsordning for de kommuner, der ønsker at mindske luftforurening fra ældre brændeovne i områder, hvor der bor og færdes mange mennesker. Den foreslåede ordning imødekommer desuden en efterspørgsel fra kommunerne om mulighed for kommunale tiltag mod luftforurening fra brændeovne.

Det bemærkes, at den allerede gældende ejerskifteordning administreres af Miljøstyrelsen, der bl.a. har udarbejdet vejledningsmateriale, der gør det nemmere og mere overskueligt for borgerne at forstå reglerne. Da den foreslåede ordning er et frivilligt tilvalg, har kommunerne vide rammer for, hvordan de ønsker at informere borgerne om den foreslåede ordning. For yderligere, henvises til ad 2 nedenfor.

Ad 2: Administration og håndhævelse af ordningen

DE, KL, Mariagerfjord Kommune, Odense Kommune og Skorstensfejerlauget efterspørger, at den foreslåede ordning giver hjemmel til, at kommunerne kan pålægge borgere indberetnings- og oplysningspligt.

KL, Københavns Kommune, Mariagerfjord Kommune og Odense Kommune efterspørger statslig finansiering til administration og håndhævelse af ordningen.

KL formoder, at kommunerne skal oprette deres egne brændeovnsregistre, samt udarbejde en digital løsning til indberetning af udskiftning af brændeovnene, der kan være udgangspunktet for tilsynsindsatsen.

Miljøministeriets svar:

Der er i den politiske aftale ikke afsat midler til statslig finansiering af kommunernes administration og håndhævelse af den foreslåede ordning. Den foreslåede ordning er derfor udarbejdet som en simpel model, således det sikres, at der vil ske en ensartet administration og håndhævelse af ordningen, der er et frivilligt tilvalg for hver enkel kommune. Modellen er derfor en mindre ressourcekrævende model for kommunerne, idet den ikke pålægger kommunerne udgifter til eksempelvis etablering og drift af en central database eller et IT-sagsbehandlingssystem med indberetnings- og oplysningspligt.

Da den foreslåede ordning er udarbejdet som en smal og simpel model uden statslig finansiering er det hensigten, at ordningen skal være så omkostnings- og administrationslet for kommunerne som muligt. Af samme årsag er det bl.a. også hensigten, at kommunerne alene er forpligtet til at foretage digital annoncering af de vedtagne lokale forskrifter, f.eks. på kommunernes hjemmesider.

Ud over de minimumsrammer, som vil blive fastsat i den udmøntende bekendtgørelse, står det kommunerne frit, hvordan de vil administrere og håndhæve den foreslåede ordning. Hvis kommunerne ønsker det, kan de eksempelvis også sende digital eller fysisk post til borgerne med orientering om ordningen, oprette deres egne brændeovnsregistre, andre digitale løsninger el.lign.

Det bemærkes, at der er afsat 2 mio. kr. til Miljøstyrelsen til udarbejdelse af vejledningsmateriale om den foreslåede ordning, som kommunerne med fordel kan støtte sig op af.

Ad 3: Valg af alderskrav for omfattede anlæg

Astma-Allergi Danmark opfordrer til, at den foreslåede ordning på sigt ikke kun bør omfatte fyringsanlæg fra før den 1. juni 2008.

KL foreslår, at anvendelsesområdet for den foreslåede ordning udvides således, at kommunerne gives mulighed for at sætte et andet, senere årstal som kriterie for, hvornår fyringsanlæg skal udskiftes

Københavns Kommune foreslår, at der allerede indføres en dynamisk løsning, der løbende skærper alderskravet.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet er enig i, at der skal være en ambitiøs regulering af brændeovne. Derfor rummer bemyndigelsen også en mulighed for, at miljøministeren på sigt bl.a. kan skærpe det fastsatte alderskrav (installationstidspunkt) eller alternativt at fastsætte et partikeludledningskrav, såfremt det vurderes miljø- eller sundhedsmæssigt hensigtsmæssigt, eller nødvendigt af hensyn til opfyldelse af Danmarks EU-retlige eller internationale forpligtelser på luftkvalitetsområdet.

Det er hensigten, at alderskravet i den første udmøntning af bemyndigelsen vil blive fastsat til den 1. juni 2008, således at brændeovne og pejseindsatse installeret senest den 1. juni 2008 vil være omfattet af ordningen. Dette alderskrav er bl.a. valgt, da der pr. denne dato blev indført nationale partikelkrav på 10 g/kg træ. Det valgte alderskrav vurderes på nuværende tidspunkt således at ramme en god balance mellem på den ene side miljø- og sundhedshensyn og på den anden side hensynet til ikke at pålægge borgerne uproportionelle byrder.

Ad 4: Prøvningsattester

DE og Skorstensfejerlauget påpeger, at ikke alle fyringsanlæg installeret i perioden 1. juni 2008 – 1. januar 2022 vil være ledsaget af en prøvningsattest, idet opbevaringspligten gælder i højst 10 år, hvorfor det for nogle borgere vil være vanskeligt at afgøre, om deres fyringsanlæg er omfattet af den foreslåede ordning eller ej.

Miljøministeriets svar:

Det er Miljøministeriets vurdering, at det i de fleste tilfælde vil være enkelt at afgøre præcist, om et fyringsanlæg er installeret før eller efter den 1. juni 2008, da ibrugtagning af alle fyringsanlæg fra den 1. juni 2008 og frem til den 1. januar 2022 har krævet en lovpligtig prøvningsattest. Prøvningsattesten dokumenterer, at brændeovnsbekendtgørelsens krav, herunder også grænseværdi for udledning af partikler, var opfyldt ved installation og ibrugtagning. Prøvningsattesten skulle underskrives af et akkrediteret prøvningsinstitut. Frem til den 1. januar 2022 skulle skorstensfejeren ved en brændeovns installation og tilslutning underskrive anlæggets prøvningsattest ved godkendelse af installationen.

Hvis prøvningsattesten er bortkommet, vil den typisk kunne rekvireres fra producenten eller forhandleren, eventuelt med bistand fra en skorstensfejer. Hertil kommer, at erfaring fra ejerskifteordningen viser, at skorstensfejere har bistået ejere med at fastslå installationstidspunktet for fyringsanlæg i tilfælde, hvor prøvningsattesten ikke kan fremskaffes, og hvor ejeren ikke har kendskab til installations-tidspunktet. En skorstensfejer vil derfor med stor sandsynlighed derfor også kunne bistå ejeren af et fyringsanlæg, der er omfattet af den foreslåede ordning.

Ad 5: Geografisk områdeafgrænsning

Københavns Kommune og Skorstensfejerlauget efterspørger en tydeliggørelse af, hvornår ejedomme er omfattet af den foreslåede ordning.

Miljøministeriets svar:

Den foreslåede ordning vil i første omgang alene omfatte geografiske områder med fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning, og dermed ikke geografiske områder, hvor der ikke er adgang til tilslutning til fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning.

Områder, hvor der ikke er adgang til fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning, er områder beliggende uden for eksisterende fjernvarme- eller naturgasområder, hvor bygninger derfor udelukkende kan opvarmes med individuel opvarmning, såsom opvarmning med oliefyr, individuelle varmepumper og biomassefyr. Med eksisterende fjernvarme- eller naturgasområder menes en områdeafgrænsning, som er udlagt til fjernvarme- eller naturgas i henhold til kapitel 2 i lov om varmforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021, og hvor boligejere dermed har mulighed for at tilkoble sig fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning.

Områder, som først efter vedtagelsen af de lokale forskrifter bliver eksisterende fjernvarme- eller naturgasområder, vil løbende blive omfattet af ordningen. Kommunerne skal på denne baggrund revidere forskrifterne, såfremt der etableres nye eksisterende fjernvarme- eller naturgasområder i kommunen.

En ejer af et fyringsanlæg vil ikke være undtaget fra ordningen, såfremt vedkommende har fravalgt at tilslutte sin bygning fjernvarme eller naturgas til individuel opvarmning, og vedkommendes bygning er beliggende i et eksisterende fjernvarme- eller naturgasområde.

Kommunerne vil ikke kunne vedtage forskrifter, der omfatter eller undtager flere eller færre geografiske områder end dem, der i medfør af den udmøntende bekendtgørelse skal være omfattet af ordningen. Det er hensigten, at hver kommune vil skulle offentliggøre et kort, som illustrerer de geografiske områder i kommunen, som er omfattet af ordningen.

Ad 6: Frist for udskiftning/nedlæggelse af fyringsanlæg

DE, foreslår, at fristen for udskiftning/nedlæggelse af fyringsanlæg ikke kan fastsættes til mindre end 12 måneder.

KL foreslår, at fristen for udskiftning/nedlæggelse af fyringsanlæg bør angives i et antal måneder efter, at den kommunale forskrift træder i kraft.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet er enig i, at fristen skal give ejeren af fyringsanlægget rimelig til at indrette sig på kravet om udskiftning eller nedlæggelse. Det er derfor Miljøministeriets vurdering, at fristen ikke bør fastsættes til under 12 måneder fra den dato, hvor kommunalbestyrelsen har vedtaget de endelige lokale forskrifter. Kommunerne vil ikke kunne fravige den frist, der fastsættes i den udmøntende bekendtgørelse.

Ad 7: Undtagelser fra ordningen

DE foreslår, at den kommunale ordning undtager samme fyringsanlæg, som ejerskifteordningen.

Skorstensfejerlauget foreslår, at historiske ildsteder, kakkelovne, masseovne, pejseindsatse, åbne pejse, brændekomfur og pilleovne ikke bliver omfattet af den foreslåede ordning.

Miljøministeriets svar:

Det er Miljøministeriets hensigt, at bemyndigelsens første udmøntende bekendtgørelse vil undtage de samme fyringsanlæg, som er undtaget ejerskifteordningen. Det bemærkes, at pilleovne tillige forventes at blive undtaget den kommunale ordning, tilsvarende hvad der gælder i ejerskifteordningen.

Ad 8: Ordningens økonomiske konsekvenser

DAPO og Skorstensfejerlauget vurderer, at udskiftning af en ældre brændeovn til en nyere model vil reducere brændeforbruget med ca. 25–30%.

Skorstensfejerlauget finder, at lovforslagets estimat for udgiften til udskiftning af ildsteder er sat meget lavt.

DE bemærker, at det kan være forbundet med store økonomiske omkostninger for ejeren af en brændeovn at skifte til naturgas eller fjernvarme.

Miljøministeriets svar:

I forbindelse med en tidligere skrotningsordning i 2016 har det været vurderet, at en udskiftning til en ny brændeovn vil kunne reducere brændeforbruget med ca. 25 %, hvis udskiftningen sker fra en af de ældste modeller, da skæringsåret i denne skrotningsordning var 1990. Da mange af de allerældste brændeovne nu er udfaset, blandt andet som følge af denne og en senere skrotningsordning, er der antaget et mere konservativt skøn for brændselsbesparelsen på gennemsnitsligt 10 % i lovforslaget.

I forhold til brændeovnsejerens omkostning ved at skifte til naturgas eller fjernvarme, er dette ikke anset som en omkostning, der udspringer af den foreslåede ordning, da ordningen indebærer, at brændeovnsejeren kan vælge at udskifte sin brændeovn til en nyere model eller at nedlægge sin brændeovn. Det er Miljøministeriets vurdering, at udgiften til udskiftning til en ny brændeovn eller pejseindsats vil beløbe sig til mellem 5.000 kr. og 20.000 kr. alt afhængig af dennes kvalitet og design.

Ad 9: Korrekt brændefyring – informationsindsats, kurser m.v.

DAPO foreslår, at der indføres et obligatorisk ”syn” af brændeovne i stil med det, vi kender fra biler og at der indføres en lovpligtigt instruktion om korrekt brændefyring for nye brændeovnsejere.

DF opfordrer til, at der udarbejdes vejledninger og informationskampagner om korrekt brændefyring i forbindelse med ikrafttrædelsen af den foreslåede ordning.

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at sundheds- og miljømyndigheder igangsætter en bred informationsindsats om brændeovns forurening af luften indendørs og udendørs samt om de klimaskadelige virkninger af røgens sodpartikler.

Skorstensfejerlauget foreslår, at der indføres et ”brændeovns-kørekort” til alle nye brændeovnsbrugere.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet takker for forslagene om syn af brændeovne og brændeovns-kørekort. Forslagene er noteret, idet det dog bemærkes, at sådanne forslag ligger uden for rammerne af lovforslaget.

Forslaget om informationskurser er noteret, og Miljøministeriet indgår gerne i drøftelser med branchen og skorstensfejerne som centrale aktører om, hvordan det kunne føres ud i livet.

Miljøministeriet opfordrer alle brændeovneejere til at søge vejledning om korrekt optænding på [Brændefyringsportalen](#), ligesom at skorstensfejerne vil fortsætte med at kommunikere med brændeovneejere også efter ikrafttrædelsen af de kommunale forskrifter.

Ad 10: Nye skrotnings- og tilskudsordninger

Kræftens Bekæmpelse foreslår en tilskudsordning til nedlæggelse af brændeovne eller til udskiftning af brændeovne med en gaspejs eller effektive og godkendte filterløsninger.

KL foreslår, at den foreslåede ordning understøttes med en statslig skrotningspulje for brændeovne, pejseindsatse m.v., som ejere af brændeovne og pejseindsatse kan ansøge om tilskud, eksempelvis efter samme model som tidligere skrotningspuljer.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet takker for forslagene om nye skrotnings- og tilskudsordninger. Forslagene er noteret, idet det dog bemærkes, at fornyede puljer ligger uden for rammerne af lovforslaget og vil kræve yderligere finansiering.

I forhold til spørgsmålet om partikelfiltre til brændeovne henvises til ad 11 nedenfor.

Ad 11: Partikelfiltre til fyringsanlæg

Kræftens Bekæmpelse foreslår en tilskudsordning til nedlæggelse af brændeovne eller til udskiftning af brændeovne med en gaspejs eller effektive og godkendte filterløsninger.

Københavns Kommune opfordrer til, at såfremt bemyndigelsen på sigt undtager fyringsanlæg fra den kommunale ordning, der er installeret med emissions- og partikelreducerende udstyr (f.eks. et partikel-filter), da bør det ske under forudsætning af, at det kan dokumenteres, at partikelfiltret effektivt reducerer udledningen fra fyringsanlæggene.

LOB anbefaler, at rensningsudstyr til brændeovne også bør omfatte reduktion af dioxinmissioner.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet er enig i vurderingen af, at partikelfilterløsninger kan bidrage til at reducere de samlede partikelemissioner betydeligt, hvis filtrene eller tilsvarende løsninger er effektive og udbredes i større skala. Miljøministeriet følger med interesse udviklingen i forhold til om de markedsførte filtre kan holde effekten over tid, og om prisen kan holdes nede, så det bliver en realistisk mulighed for den almene brændeovnejer.

Bemyndigelsen rummer derfor mulighed for, at fyringsanlæg, som har installeret emissions- og partikelreducerende udstyr vil kunne undtages fra den foreslåede ordning. Der eksisterer en lignende mulighed i ejerskifteordningen. Hvis der fastsættes bestemmelser om undtagelse for fyringsanlæg, hvor der er installeret emissions- og partikelreducerende udstyr, vil der samtidig blive fastsat dokumentationskrav for udstyrets effekt. Miljøministeriet følger udviklingen af emissions- og partikelreducerende udstyr, og vil justere ordningen, såfremt det vurderes, at der er mulighed herfor.

Hertil kommer, at der i den politiske aftale, Miljøinitiativer i grønne byer og en hovedstad i udvikling, er aftalepartierne blevet enige om at oprette et nationalt luftpartnerskab bestående af kommuner, KL og andre centrale interessenter. Det nationale luftpartnerskab vil bl.a. se på mulighederne for at understøtte udviklingen og udbredelsen af partikelfiltre.

Som beskrevet ovenfor er det en vigtig forudsætning for udbredelse af rensningsteknologi til brændeovne, at prisen kan holdes nede. Det vurderes ikke økonomisk realistisk at en rensningsløsning til brændeovne kan omfatte fordyrende dioxin-rensning, også fordi at mængderne fra det enkelte anlæg er meget begrænsede. Miljøministeriet vurderer, at en langt mere effektiv og rentabel vej til at reducere dioxinmissioner derfor er at forhindre fyring med urent eller forurenede træ. Derfor er fyring med forurenede træ i brændeovne også forbudt i henhold til affaldsbekendtgørelsen og der er gennemført informationsindsatser for at få brændeovneejere til at fyre med rent og tørt træ.

Ad 12: Forslag om fyringsbegrænsninger og forbud mod nye fyringsanlæg

Dansk-Astma Danmark mener, at man skal væk fra at bruge brændefyring som opvarmingskilde i private hjem og henviser til erfaringer fra Skåne, hvor det i nogle zoner med tæt bebyggelse ikke er tilladt

at bruge brændeovne som primær opvarmning, men kun som hyggeopvarmning maksimalt to gange om ugen af fire timers varighed.

RGO foreslår, at der indføres en forbud mod opvarmning med fast brændsel, som det eksempelvis er gjort i Krakow i Polen.

KL foreslår, at kommunerne gives hjemmel til at begrænse brændefyring i nye bydele.

Københavns Kommune foreslår, at kommunerne gives hjemmel til at begrænse eller forbyde brug af brændeovne i ejendomme med adgang til fjernvarme.

LOB opfordrer til et forbud mod afbrænding af biomasse i små anlæg uden røggasrensning.

Miljøministeriets svar:

Miljøministeriet takker for forslagene om et generelt forbud mod nye og ældre brændeovne samt udfasning af brændeovne generelt, idet det bemærkes, at et generelt forbud mod brændeovne ikke er muligt, idet Miljøministeriet, efter drøftelser med Justitsministeriet, har vurderet, at et forbud mod brændeovne vil være i strid med EU-retten. Brændeovne er omfattet af direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (ecodesigndirektivet), og det fremgår af direktivet og gennemførelsesforordning nr. 2015/1185 af 2015 af ecodesigndirektivet (brændeovnsforordningen), at medlemsstater ikke kan forbyde, begrænse eller hindre omsætning og/eller ibrugtagning af produkter, som opfylder de krav, som er fastsat i ecodesigndirektivet og brændeovnsforordningen. Der er dermed foretaget en fuldstændig harmonisering af området.

Krakow har i 2019 vedtaget en handlingsplan for ren luft i regionen (Air Quality Plan for Malopolska Region)¹. Denne indeholder bl.a. særlige restriktioner i forhold til fyring med kul i private husholdninger. Ifølge Miljøministeriets oplysninger indeholder handlingsplanen for ren luft i Krakow ikke et varigt og generelt forbud mod fyring med træ i alle private brændeovne, men er et midlertidigt værktøj ved særlige høje niveauer af luftforurening.

I handlingsplanen for ren luft i Krakow-regionen er de årlige emissioner af partikler i Krakow angivet til mellem 25 og 40 µg/m³ i 2018 (PM_{2,5}). Verdensbankens rapport om luftkvalitet (årsmiddelværdier fra forskellige byer fra januar 2019) angiver at den gennemsnitlige PM_{2,5} værdi for Krakow er 31 µg/m³ – sammenlignet med København (bygbaggrund) der ligger på 7-8 µg/m³. Der er således stor forskel på forureningsniveauet i Krakow og København. Begrundelsen for vedtagelse af Krakows nye

¹ https://powietrze.malopolska.pl/wp-content/uploads/2021/07/AQP_Summary.pdf

handlingsplan for ren luft er, at området er særligt udsat i forhold til partikelforurening fra fyring med kul.

Det bemærkes, at kommuner allerede i dag har en hjemmel i brændeovnsbekendtgørelsens § 18 til at indføre forureningsbegrænsende foranstaltninger af både varig og midlertidig karakter, hvis det er miljømæssigt begrundet.

Ad 13: Ønske om mere fokus på helbredseffekter af luftforurening, herunder dioxin fra brændefyring

LOB anbefaler mere fokus på helbredseffekter af kilder til luftforurening i nærområderne.

RGO og LOB ønsker mere fokus på dioxinmissioner fra brændefyring, og mener ikke at lovforslaget løser problemerne med dioxin fra brændefyring.

Miljøministeriets svar:

Opgørelser af luftforurening og helbredseffekter udføres i Danmark af Nationalt Center for Miljø og Energi på Aarhus Universitet (DCE). DCE er i deres arbejde med at opgøre skadeseffekter af luftforurening, understøttet af forskere på andre universiteter, Kræftens Bekæmpelse m.v. og følger også den internationale forskning på området. Modelberegningerne fra DCE viser, at luftforureningen i 2019 er skyld i omkring 4.600 for tidlige dødsfald om året, og en lang række andre negative helbredseffekter. DCE har på det nuværende vidensgrundlag beregnet, at omkring 24 pct. af de for tidlige dødsfald kan tilskrives danske kilder til luftforurening.

Lovforslaget forventes at nedbringe udledningen af dioxin fra danske kilder, da en vis andel brændeovne forventeligt vil blive nedlagt, når den gamle brændeovn skal skrottes. Dermed vil brændeforbruget og dioxinudledningen falde. I den seneste skrottningsordning nedlagde ca. 30 % deres brændeovn, noget tilsvarende kan med en vis usikkerhed antages i de kommuner, der vælger at gøre brug af muligheden for forbud mod ældre brændeovne.

Reguleringen af brændefyring i private husholdninger tager primært udgangspunkt i at nedbringe partikelemissionen, da de negative helbredseffekter fra udendørs luftforurening med fine partikler (PM_{2,5}) er veldokumenterede. Partikelemissionen er faldet støt siden 2008, hvor der blev indført partikelkrav til nye mindre fyringsanlæg som brændeovne m.v. Det har medført et fald i partikelemissionerne i takt med, at gamle ovne udskiftes til nye.

Ad 14: Miljøvurdering

KL antager, at der i forbindelse med udarbejdelse af de kommunale forskrifter vil skulle foretages miljøvurderinger i medfør af miljøvurderingsloven.

Miljøministeriets svar:

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, at en plan eller et program skal miljøvurderes, hvis planen vedrører en eller flere af de nævnte sektorer, og der er tale om projekter på bilag 1 eller 2 i miljøvurderingsloven. Miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2 indeholder ikke en projektype, som omfatter brændeovne eller pejseindsatse i private hjem.

Det er derefter vurderet, om den udmøntende bekendtgørelse og de kommunale forskrifter vedrører andre projekter, der er omfattet af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 2. I bestemmelsen omfattes andre projekter end dem, som er nævnt i miljøvurderingslovens bilag 1 og 2. Det er Miljøministeriets vurdering, at udskiftning eller nedlæggelse af brændeovne eller pejseindsatse ikke er et projekt, som medfører fysiske ændringer eller indgreb i miljøet. Dette medfører, at bekendtgørelsen og de kommunale forskrifter ikke skal screenes med henblik på at afgøre, om de kan forventes at få en væsentlig indvirkning på miljøet ved at regulere/fastlægge rammerne for fremtidige tilladelser til etablering af nye brændeovne og pejseindsatse.

Det er således Miljøministeriets vurdering, at hverken bekendtgørelsen eller de kommunale forskrifter er omfattet af reglerne om miljøvurdering, da pligten til at udskifte eller nedlægge brændeovne og pejseindsatse, som reguleret i bekendtgørelsen og de kommunale forskrifter ikke er et projekt i miljøvurderingslovens forstand.

Lovforlagets afsnit om miljøvurdering udgår på denne baggrund, idet det ikke vurderes relevant.

Ad 15: Straf

Odense Kommune efterspørger afklaring af den foreslåede ordnings muligheder for straf.

Miljøministeriets svar:

Kommunalbestyrelsen vil i de lokale forskrifter om udskiftning eller nedlæggelse af mindre fyringsanlæg kunne vedtage bestemmelser om bødestraf for overtrædelse af forskrifterne. Overtrædelser af de kommunale forskrifter vil blive strafbelagt i overensstemmelse med det almindelige bødeniveau i miljøbeskyttelsesloven, der i førstegangstilfælde i almindelighed bør være på minimum 5.000 kr. og 10.000 kr. i gentagelsestilfælde, jf. lov nr. 173 af 12. marts 2008 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og forskellige andre love, og ifølge bemærkningerne, jf. Folketingstidende 2007-08, tillæg A, side 22.

Straffastsættelsen beror i det enkelte tilfælde på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af sagens samlede omstændigheder. Det angivne bødeniveau vil derfor kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Ad 16: Evaluering af ordningen

Astma-Allergi Danmark opfordrer til, at ordningen evalueres for at få indsigt i, om den har en påviselig effekt.

Miljøministeriets svar:

Ønsket om evaluering af ordningen er noteret. Kommunerne vil blive de ansvarlige tilsynsmyndigheder for ordningen, og Miljøministeriet vil følge med i hvor mange kommuner der gør brug af muligheden, og dermed hvilke effekter ordningen medfører.

Ad 17: Klimaeffekter, udledning af black carbon (sod)

LOB anbefaler, at kriterierne for udledning af små træfyrringsanlæg udvides til også at omfatte black carbon, dioxin og ultrafine partikler.

LOB finder det problematisk, at afbrænding af biomasse er defineret som drivhusgasneutralt.

Rådet for Grøn Omstilling mener, at lovforslaget er i uoverensstemmelse med Paris-aftalen, hvor Danmark er forpligtet til at nedbringe klimabelastningen og mener, at lovforslaget øger udslippet af sodpartikler (black carbon), da der kommer flere nye brændeovne.

Miljøministeriets svar:

Kriterierne for udledning af små træfyrringsanlæg har primært fokus på udledningen af sundhedsskadelig partikler, som veldokumenteret kan være årsag til alvorlig sygdom og tabte leveår. Kriterierne for udledningen og krav til typetest-godkendelse af brændeovne følger brændeovnsforordningen og den ecodesign regulering der gælder i hele EU fra 1. januar 2022. Hvis der på sigt viser sig solid evidens for, at kravene til typetestgodkendelse med fordel kan revideres eller justeres, og dette vil være muligt inden for en rimelig økonomisk ramme, vil der kunne arbejdes for at få revideret ecodesign reguleringen.

I forhold til diskussionen om afbrænding af biomasse og betydningen af dette i drivhusgas-opgørelser, oplyser Klima- Energi- og Forsyningsministeriet, at i de aktuelle nationale udledningsopgørelser, der er baseret på FN's opgørelses-principper, regnes udledninger fra afbrænding af træbiomasse og halm som 0-udledning i energisektoren, fordi det forudsættes, at eventuelle udledninger (forskydninger i kulstofpuljen) opgøres i LULUCF-sektoren (arealanvendelsessektoren).

CO₂-aftrykket af biomasse er forskelligt afhængigt af typen af biomasse. Regeringen indgik i oktober 2020 en politisk aftale om, at der fra 30. juni 2021 stilles lovkrav til den bæredygtige produktion af

træbiomasse til energi, som går endnu længere end EU's krav. Kravene skal mindske risikoen for, at der anvendes ikke-bæredygtigt produceret biomasse i Danmark.

I forhold til spørgsmålet om emissioner af black carbon (sod) vil lovforslaget have en positiv klimaefekt, da det er forventningen, at en vis andel brændeovne helt vil nedlægge deres brændeovn, med et fald i brændeforbruget til følge.

I forhold til spørgsmålet om emissioner af black carbon fra nye brændeovne, vil udskiftningen til nye og bedre brændeovne medføre en bedre forbrænding, som teoretisk både burde give både lavere emissioner af både fine partikler (PM_{2,5}) og af sod (black carbon). DCE er ifølge Miljøministeriets oplysninger ved at se nærmere på emissioner af sod fra henholdsvis nye og gamle brændeovne, da de nuværende udledningstal for sod er baseret på et relativt lille antal målinger, og dermed forbundet med stor usikkerhed. DCE er i øjeblikket ved at gennemgå de tilgængelige data (nationale og internationale) med henblik på at undersøge, om data understøtter de nuværende emissionsfaktorer for sod.

De samlede udledninger af fine partikler (PM_{2,5}) er faldet støt i Danmark siden 2008, hvor Danmark indførte grænseværdier for nye brændeovne. Et partikelkrav der siden hen er blevet strammet i flere omgange. Ifølge DCE på Aarhus Universitet er PM_{2,5} udledningen ansvarlig for omkring 90% af tilfældene af for tidlig død i Danmark, som følge af al luftforurening, og der er veldokumenteret viden om negative helbredseffekter fra fine partikler (PM_{2,5}). Derfor har den hidtidige regulering af nye brændeovne haft fokus på at nye brændeovne skal udlede færre fine partikler.

Ad. 18: Overensstemmelse med mål om "zero-pollution" og risiko for øget forurening

Rådet for grøn omstilling mener, at lovforslaget er i konflikt med EU-mål om "zero pollution", "tox free environment" og "do no harm" princippet, samt at der er risiko for øget brændeforbrug, da nye brændeovne med glaslåge er mere hyggelige.

Miljøministeriets svar:

EU-Kommissionen har fremlagt en nul-emission (zero-emission) vision for 2050 om en sund planet for alle, hvor luft-, vand- og jordforurening er reduceret til et niveau, som ikke længere betragtes som skadeligt for sundheden. Visionen indebærer blandt andet et såkaldt nulforureningshierarki, hvor forurening først og fremmest forebygges ved kilden. Hvor det endnu ikke er muligt at forebygge bør forureningen minimeres og kontrolleres. EU-Kommissionens vision om nulforurening ligger i forlængelse af den grønne pagt og 8. Miljøhandlingsprogram, som tilsammen lægger rammerne for en omfattende grøn omstilling af Europa.

EU-Kommissionen bemærker i nulemission-visionen, at forurening fra afbrænding af biomasse fortsat er en udfordring, navnlig når der anvendes forældede og ineffektive installationer. Lovforslaget

om kommunal mulighed for at forbyde ældre brændeovne er et skridt i retning af mindre luftforurening og bygger oven på ejerskifteordningen, der trådte i kraft i august 2021. I aftalen om grønne byer vil der desuden i luftpartnerskabet være et særligt fokus på mulighederne for yderligere begrænsning af forurening fra brændeovne, herunder undersøge mulighederne for at understøtte udviklingen og udbredelsen af partikelfiltre, og afsøge om der kommunalt er ønsker om yderligere skærpede indsatser.

I forhold til risikoen for et øget brændeforbrug ved udskiftning til nye modeller med glaslåge, finder Miljøministeriet denne risiko meget lille. De fleste brændeovne har siden 1990'erne har været med glaslåge, antallet af de allerældste ovne uden glaslåge er således stærkt begrænset, også fordi at tidligere skrotningsordninger netop har været målrettet skrotning af de allerældste ovne. Brændeforbruget vil endvidere falde ved uændret brugsmønster, som følge af at nye brændeovne udnytter brændet mere effektivt.